

نشست تخصصی صدا در تئاتر برگزار شد

توجه دقیق به مکانیزم زیبای شناختی کارگردان و طراح صدا

صاحب امتیاز: موسسه فرهنگی هنری وصف صبا
مدیر مسئول و سردبیر: محمدرضا شفیعی
دبیر تحریریه: امیر افشار فتوحی

www.rooznamehsaba.com
rooznamehsaba

تهران - خیابان آیت الله مدنی - کوچه خجسته منش - پلاک ۵
تلفن: ۶-۷۷۵۸۲۴۲۲ فکس: ۷۷۵۴۸۲۴۵
چاپ: موسسه فرهنگی مطبوعاتی ایران
توزیع: نشر گستر امروز

در یک نمایش چه می‌خواهند اما نمی‌توانند به درستی آن را به طراح صدا منتقل کنند. در واقع ما در اغلب موارد یک زبان مشترک با کارگردان نداریم که بتوانیم به واسطه آن کار درستی را انجام دهیم. فردین خلعتبری آهنگساز با سابقه تئاتر، سینما و تلویزیون هم در ادامه صحبت‌های فزونی ضمن ارائه نقطه‌نظرات خود درباره ساخت هنر توضیح داد: آدم‌ها معمولاً در ۲ دسته «مولف» و «غیر مولف» قرار می‌گیرند؛ انسان مولف می‌خواهد اتفاق جدیدی را خلق کند. بنابراین هر چه قدر مولف‌تر می‌شود قرار گرفتن ایده‌های شخصی نیز سخت‌تر می‌شود. پس هر چه قدر آشنایی بیشتر باشد دلیلی هم برای تفاهم نیست. به نظر من حتی گاهی شناخت باعث می‌شود ۲ طرف در تقابل فکری یکدیگر قرار گیرند. فقط تجربه‌ای که از این مسیر به دست آمده، آستانه تحمل را بیشتر می‌کند. چار چوبی که منجر به بیشتر شدن تعاملات هم می‌شود.

اُرد انزایی پور مدرس، مهندس و طراح صدا نیز درباره ارتباط کارگردان با عوامل صدای یک پروژه نمایشی اظهار کرد: من معتقدم یک کارگردان تئاتر باید تصویری از صوت اثر نمایشی‌اش داشته باشد و اگر متوجه نباشد که چه قدر از بار دراماتیک نمایش می‌بایست به واسطه صدا به مخاطب ارائه شود، بی‌تردید دامنه عملکرد عوامل طراحی و اجرای صدای نمایش هم مشخص نمی‌شود. زیرا هر متخصص صدا ممکن است بیاید و جور دیگری به ماجرا نگاه کند اما وقتی محدودیتهای مورد نظر طراحی صدا توسط کارگردان مشخص باشد قطعاً حضور طراح صدا می‌تواند نقش موثری در پیشبرد اهداف هنری کارگردان داشته باشد.

وی افزود: بی‌تردید باید مکانیزم زیبایی‌شناختی کارگردان و طراح صدا به هم نزدیک باشد زیرا اگر در این مسیر مکانیزم مورد نظر طراح صدا تفاوت‌هایی با کارگردان داشته باشد کار با دست‌اندازی مواجه می‌شود، حتی ممکن است مسیر زیبای شناختی طراح صدا از فهم کارگردان هم عبور کند. بنابراین من معتقدم در انتخاب عوامل کارگردانی و طراحی صرف نظر از ماجرای ساخت‌افزایی باید جهان ذهن کارگردان با طراح صدا نیز مشخص باشد. امیر

طراحی و اجرای صدای یک اثر نمایشی مقطع «دورخوانی» است. فرشاد فزونی آهنگساز، نوازنده و طراح صدا هم در تکمیل صحبت‌های مولانیا و مسچیان بیان کرد: وقتی از موضوع «طراحی صدا» صحبت می‌کنیم باید به این نکته هم واقف باشیم که آن اثر نمایشی روی صحنه تئاتر در چه سبک و سیاقی است؟ چرا که ما در این چارچوب می‌توانیم از ۲ نوع پروژه نمایشی نام ببریم. اول پروژه‌های نمایشی عظیم و دوم پروژه‌های عادی است که در سالن‌های کم جمعیت‌تر پیش روی مخاطبان قرار می‌گیرد. کلیدواژه طراحی صدا در نوع دوم آنچنان که باید معمول نیست اما باید در این چارچوب ایده‌آلی را در نظر گرفت که معمولاً در صحنه‌های تئاتر ایران به دلیل کمبود بسیار محسوس امکانات صدا نمی‌تواند اتفاق بیفتد. این آهنگساز با تأیید صحبت‌های مسچیان مبنی بر میزان اهمیت حوزه صدا برای کارگردان در یک پروژه نمایشی توضیح داد: موفقیت طراحی صدا روی صحنه تئاتر قطعاً منوط به اهمیتی است که کارگردان به این حوزه اجرایی می‌دهد اما علی‌القاعده بهتر است تا زمانی که تمرین شروع نشده، مهندس صدای یک پروژه نمایشی انتخاب شود و طبیعتاً این اتفاق هر چه زودتر بیفتد، طراحی و اجرای منسجم‌تری از موضوع صدا در پروژه نمایشی اجرا می‌شود. جواد مولانیا در این بخش از نشست تخصصی «صدا در تئاتر» بود که با طرح پرسشی مبنی بر اینکه عوامل مرتبط با طراحی و اجرای صدای یک نمایش با کارگردان معمولاً چه گفت‌وگو‌هایی را با هم انجام می‌دهند؟ از کارشناسان حاضر در نشست خواست تا به واسطه تجربیات خود در عرصه تئاتر و مهندسی صدا به ارائه نقطه‌نظرات‌شان در این زمینه بپردازند.

فرشاد فزونی در این بخش گفت: آنچه جواد مولانیا طرح پرسش کرد، دربرگیرنده بحث گسترده‌ای است که می‌تواند از جهات زیادی مورد توجه و بررسی قرار گیرد. اما آنچه به عنوان تجربه می‌توانم در این زمینه بیان کنم این است که متأسفانه بسیاری از کارگردان‌ها نمی‌توانند آن چه را از طراحی و اجرای صدای یک اثر نمایشی می‌خواهند به طراح صدا بیان کنند. در حالی که آنها می‌دانند از صدا

نشست تخصصی «صدا در تئاتر» در قالب پنجمین نشست تخصصی «شهر صدا» با حضور اُرد انزایی پور آهنگساز، مهندس و مدرس حوزه صدا، فردین خلعتبری آهنگساز و مدرس موسیقی، فرشاد فزونی آهنگساز و نوازنده، نعیم مسچیان مهندس صدا و جواد مولانیا کارگردان تئاتر با یاد و گرمیادداشت مرحوم آیدین الفت مهندس فقید عرصه طراحی و اجرای صدا در مجموعه «شهر صدای پارسیان» برگزار شد.

جواد مولانیا نویسنده و کارگردان تئاتر در ابتدای این برنامه گفت: من به عنوان یک کارگردان تئاتر در تمام نمایش‌هایی که روی صحنه برده‌ام همواره از موسیقی زنده استفاده کرده‌ام و در این مدت با پرسش‌های زیادی در حوزه صدا مواجه شدم که امروز بخش‌هایی از آن را با دوستانی که در این نشست حضور دارند مطرح می‌کنم و امیدوارم این پرسش‌ها، پرسش‌های شما هم باشد.

وی افزود: آنچه می‌تواند درباره موضوع «صدا» در حوزه تئاتر مطرح شود، عمدتاً در سه محور «پیش از اجرا»، «میان اجرا» و «پس از اجرا» اتفاق می‌افتد. حال این پرسش‌ها پیش می‌آید که استاندارد انتخاب کارگردان تئاتر برای بهره‌مندی از توانایی‌ها و طراحی‌های عوامل مرتبط با حوزه طراحی و اجرای صدا در یک اثر نمایشی از چه زمانی شروع می‌شود؟

نعیم مسچیان مهندس صدا در پاسخ به پرسش مولانیا گفت: به استنباط بنده انتخاب عوامل نمایش متناسب با میزان کاری بوده که قرار است در یک پروژه نمایشی انجام شود. طبیعتاً اگر ما با یک اثر نمایشی مواجه باشیم که قرار است در آن «طراحی صدا» انجام شود، مشخص است که از همان ابتدا، کار «مهندسی صدا» آغاز می‌شود. حتی در این زمینه کارگردانی هستند که دیدگاه‌های عمیقی هم در این مسأله دارند و تلاش می‌کنند تا در همان روزهای اولیه تمرین و تولید از طراحان و اجراگران حوزه صدا بهره‌مند شوند. البته که گاهی هم پیش می‌آید که این موضوع اولویت نیست اما باید بدانیم که مهندسی صدا به دلیل حضور موثر صدا در یک اثر نمایشی همواره وجود دارد بنابراین من معتقدم بهترین زمان حضور عوامل مرتبط با

شهرام حقیقت دوست
شادی مختاری
عبدالرضا نصاری
فرهاد قائمیان
هدایت هاشمی
محمدرضا شریفی‌نیا
مصطفی ساسانی
عامر علی
مهدی شیخ عیسی

نویسنده و کارگردان
خیرالله تقیانی پور

قلب راقه

THE HEART OF RAQQAH

تهیه کننده سعید پروینی

تماشاگران ۱۵ ساله به بالا
زیر ۱۵ سال توصیه نمی‌شود